

**UCHWAŁA NR VII/169/19
RADY MIASTA KROSNA**

z dnia 26 marca 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie
w Gminie Miasto Krosno na rok 2019**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506), art. 12 pkt 11, art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2018r. poz. 995 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Gminie Miasto Krosno na rok 2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krosna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Krosna

Zbigniew Kulit

Załącznik do uchwały Nr VII/169/19

Rady Miasta Krosna

z dnia 26 marca 2019 r.

**Program korekcyjno-edukacyjny
dla osób stosujących przemoc w rodzinie
w Gminie Miasto Krosno na rok 2019**

Spis treści

1. Celowość realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego w gminie Krosno na rok 2019
2. Programowe założenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
3. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego
 - Cel programu
 - Sposób realizacji programu
 - Czas i miejsce realizacji programu
 - Realizator i partnerzy programu
 - Źródła finansowania programu
 - Nabór i selekcja uczestników programu
 - Reguły uczestnictwa w programie
 - Podstawowe treści realizowane w toku zajęć edukacyjnych i warsztatowych
 - Struktura programu korekcyjno-edukacyjnego
4. Monitoring i ewaluacja skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

1. Celowość realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w gminie Krosno na rok 2019

Według obowiązującej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc definiowana jest jako powtarzające się bądź jednorazowe działanie, a także zaniechanie naruszające prawa i dobro osobiste członków rodziny. Wymienione zachowania narażają osoby należące do struktury rodziny na niebezpieczeństwo utraty zdrowia czy życia, powodują szkody w zdrowiu fizycznym lub/i psychicznym, naruszają godność człowieka, jego nietykliwość cielesną, wolność, również seksualną. Wywołują także cierpienia i krzywdy moralne członków rodziny. Pomoc świadczona wobec osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie winna dotyczyć nie tylko ofiar, ale również osób stosujących przemoc. Pomoc ukierunkowana na sprawców przemocy pozwala zabezpieczyć osoby nią dotknięte, chronić środowisko społeczne przed eskalacją i rozpowszechnianiem przemocy, a także przywrócić osobę stosującą przemoc do pełnego, konstruktywnego życia społecznego, także przez rehabilitację dla uczestniczenia w życiu rodzinnym. Wdrożenie form pomocowych wobec sprawców przemocy warunkuje pełne realizowanie zadania udzielania pomocy rodzinie, w której występuje przemoc. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego w gminie Krosno pozwala na rozszerzenie i uzupełnienie istniejących form pomocy wobec zjawiska przemocy o wyżej wymienione działania, a jego wdrożenie w tutejszej gminie umożliwia wypełnienie programowych założeń związanych z obowiązkiem podejmowania działań przeciwdziałających przemocy. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 2005 r. wraz z późniejszymi zmianami nakładaj obok oddziaływań administracyjno-prawnych podejmowanych przeciwko zjawisku przemocy w rodzinie jako uzupełniający i pomocniczy obowiązek realizacji programów mających na celu oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób będących sprawcami przemocy w rodzinie. Obok powszechnie istniejących i uznanych, ale doraźnych form oddziaływań wobec sprawców przemocy, takich jak monitorowanie sytuacji w rodzinie w czasie wizyt w miejscu zamieszkania przez pracowników socjalnych i dzielnicowych KMP, rozmów informacyjno-ostrzegawczych, zatrzymania do wytrzeźwienia czy stosowaniu tymczasowego aresztowania wprowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego pozwala na podjęcie próby faktycznej zmiany w zachowaniu sprawcy. Program korekcyjno-edukacyjny stanowi pomocne i ważne narzędzie rozszerzające

instytucjonalne działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie o interwencje psychologiczne, edukacyjne i socjalizacyjne. Oddziaływania programu umożliwiają uzyskanie wglądu i przyjęcie odpowiedzialności za własne zachowania oraz dają sposobność korekty zachowań w toku zajęć z zakresu psychoedukacji oraz zajęć praktycznych, wyposażających w kompetencje do alternatywnych zachowań i sposobów przeżywania w interakcjach społecznych. Tym samym w przeciwieństwie do innych przyjętych form interwencyjnych uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym umożliwia realną, trwałą zmianę wynikającą z wyboru osoby stosującej przemoc, a nie zewnętrznie narzuconej więc niezapewniającej zrozumienia konieczności zmiany, ani nie budującej takiej wewnętrznej potrzeby podmiotu.

Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w gminie Krosno w roku 2019 pozwoli stworzyć system oddziaływań interwencyjnych wobec wszystkich członków rodziny, nie pozostawiając sprawców przemocy na marginesie życia społecznego bez specjalistycznej pomocy, której niewątpliwie wymagają.

2. Programowe założenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych przeznaczony jest dla osób stosujących przemoc w rodzinie będących mieszkańcami gminy Krosno. Wprowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy jest zgodny z art. 10 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493), zawierający wytyczne do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a zawartych w rozdziale VI, pkt 3.3. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. Program korekcyjno-edukacyjny oparty jest na aktualnie obowiązującej wiedzy z zakresu nauk społecznych, a jego głównym założeniem jest uznanie zachowań człowieka jako wyniku procesu uczenia się. Dalej zakłada się więc, że za sprawą funkcjonowania poznawczego, kompetencji nabywania wiedzy i umiejętności możliwym staje się zmiana zachowania czemu podlegają także zachowania destrukcyjne jak stosowanie przemocy wobec innych. Wyposażenie osoby stosującej przemoc wobec bliskich przez oddziaływania psychoedukacyjne w wiedzę o destruktywnym znaczeniu zachowań przemocowych, udostępnienie wiedzy o możliwości zachowań będących alternatywą konstruktywną dla rozwiązywania

trudności w relacjach społecznych oraz umożliwienie ich praktykowania, pozwala na realną zmianę zachowań sprawców przemocy, włączając w tę zmianę wolę sprawcy i odczuwanie potrzeby do zmiany dla siebie oraz otoczenia. Program realizowany jest zgodnie z najwyższym pojętym dobrem człowieka oraz poszanowaniem godności człowieka, tworząc dla jego uczestników środowisko korygujące przez doświadczanie tychże wartości.

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany w formie wykładów oraz warsztatów, umożliwi osobom będącym sprawcami przemocy uzyskać ogląd własnych zachowań, poznanie uznanych i pożądaných społecznie norm, odkrycia uwarunkowań zachowań przemocowych we własnej osobie, skutkując próbą podejmowania działań pozbawionych komponentu nieakceptowanej agresji. Treści prezentowane w programie obejmują problematykę kulturowo i obyczajowo utrwalonych przekonań i stereotypów stanowiących jeden z czynników warunkujących zachowania przemocowe, przedstawiają dynamikę zjawiska przemocy oraz skutki jakie wywiera na funkcjonowanie rodziny. Zajęcia warsztatowe dają uczestnikom sposobność do praktykowania zdobytej wiedzy. Program korekcyjno-edukacyjny ma charakter oddziaływań korekcyjnych. Opiera się na założeniach nurtu behawioralno-poznawczego ukierunkowanego na zmianę postaw i zachowań. Nie wyklucza udziału uczestników w uzupełniających oddziaływaniach terapeutycznych poza programem.

3. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego

- **Cel programu**

Celem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego jest osiągnięcie przez uczestników programu zmiany zachowań i postaw związanych ze stosowaniem przemocy wobec członków rodziny na funkcjonalne i wartościowe. Celem wdrożenia programu w gminie Krosno jest więc podjęcie takich specjalistycznych oddziaływań w stosunku do sprawców przemocy, aby ci potrafili z własnej inicjatywy i wyboru zaprzestać stosowania zachowań agresywnych wobec bliskich.

Aby osiągnąć ten cel niezbędne jest aby uczestnicy:

- a) zdobyli i poszerzyli swoją wiedzę na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie
- b) uznali własną odpowiedzialność za stosowanie przemocy
- c) zdobyli umiejętność komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy

- d) wykształcili w sobie umiejętność w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy
- e) uzyskali informację o możliwości podejmowania działań terapeutycznych.

- **Czas i miejsce realizacji programu**

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany będzie w roku 2019 w gminie Krosno. Zajęcia będą prowadzone w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie ul. Piastowska 58 pokój nr 41 (osoby będące ofiarami przemocy w rodzinie korzystają z pomocy i wsparcia w Dziale Interwencji Kryzysowej z siedzibą w Krośnie ul. Legionów 8). Budynek jest dostępny dla wszystkich mieszkańców miasta. Zajęcia odbywać się będą w formie cotygodniowych spotkań kilkugodzinnych w jednym cyklu, w grupie zamkniętej (8-12 osób).

- **Realizator i partnerzy programu**

Realizatorem programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie jest Dział Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie. Realizator obejmie nadzór nad realizacją programu, zobowiązując się do wypełnienia zadania:

- naboru i kwalifikacji uczestników programu
- monitorowania przebiegu programu korekcyjno-edukacyjnego;
- zabezpieczenia finansowego programu;
- pozyskiwania partnerów.

Program korekcyjno-edukacyjny prowadzony jest w formie wykładowej oraz w formie warsztatów prowadzonych przez specjalistów w zakresie realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Program w postaci wykładów i warsztatów poprowadzą osoby wyłonione w konkursie po zamieszczeniu zapytania ofertowego na stronie internetowej.

W skład zespołu kwalifikującego uczestników do programu korekcyjno-edukacyjnego w gminie Krosno w 2019r. oraz prowadzącego monitoring programu wchodzi:

- starszy specjalista pracy socjalnej – praca socjalna; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (II stopień)
- starszy pracownik socjalny
- psycholog – mgr psychologii.

W celu wyłonienia uczestników oraz nadzoru i ewaluacji efektywności programu zakłada się pozyskanie partnerów tj. instytucji współpracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Założono współpracę z takimi instytucjami jak: sąd, kuratorzy, prokuratura, policja jak również z organizacjami pozarządowymi oraz członkami rodzin osób uczestniczących w programie.

- **Źródła finansowania programu**

Opracowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na prowadzenie tego zadania zapewnia budżet państwa. Realizacja planowanych działań będzie uzależniona od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu na ten cel, a odpowiednio zaplanowane wydatki zostaną przedstawione odpowiedniej jednostce. Dodatkowe koszty związane z naborem uczestników do Programu ponosi Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie.

- **Nabór i selekcja uczestników programu**

Założono realizację programu korekcyjno-edukacyjnego w gminie Krosno na rok 2019 dla 10 osób stosujących przemoc w rodzinie. Uczestnicy programu zostaną wyłonieni w toku oddziaływań podejmowanych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego oraz zgodnie z postanowieniem Sądu w tym względzie wobec stwierdzenia stosowania przemocy i wydania przez ten organ postanowienia o obowiązku uczestnictwa sprawcy w Programie. Przyjęto, że odbiorcami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych mogą być osoby skazane wyrokiem Sądu za stosowanie przemocy wobec najbliższych z orzeczoną karą pozbawienia wolności w zawieszeniu, osoby po odbyciu wyroku za stosowanie przemocy, a także osoby zgłaszające się dobrowolnie w celu uzyskania pomocy, zgodnie z zakresem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. Zgodnie z charakterem oddziaływań programu korekcyjno-edukacyjnego wyklucza się uczestnictwo w nim osób doświadczających głębszych zaburzeń zdrowia psychicznego, takich jak zaburzenia osobowości typu aspołecznego czy borderline, czynne uzależnienie od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, wymagających innych, a terapeutycznych form pomocy. Nabór uczestników w wyżej wymienionym względzie zostanie przeprowadzony przez

specjalistów Działu Interwencji Kryzysowej MOPR przed włączeniem właściwych oddziaływań programu korekcyjno-edukacyjnego.

Wyłoniona w toku prac grup roboczych lista uczestników ma charakter zamknięty. Dopuszcza się jednak możliwość dołączenia uczestników, którzy z nakazu Sądu lub prokuratora zostali zobligowani do uczestnictwa w programie prowadzonym na terenie gminy Krosno.

- **Reguły uczestnictwa w programie**

Uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym regulowany jest kontraktem zawierającym pomiędzy każdym z uczestników a prowadzącym. Kontrakt reguluje zasady obecności na zajęciach, wymaganą do zaliczenia ilość spotkań oraz dozwolony, zgodny z normami i wartościami uznanymi w społeczeństwie sposób zachowań uczestników podczas zajęć, deklarację przyjęcia przez uczestników podmiotowej odpowiedzialności za stosowane zachowania przemocowe. W przypadku naruszenia przez uczestników zobowiązań zawartych w kontrakcie zakłada się możliwość powiadomienia odpowiednich organów, tj. Policji, Sądu, Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w celu zawiadomienia tychże jednostek o braku podejmowania przez sprawcę prób zmiany zachowań stanowiących naruszenie prawa. Fakt uczestnictwa w programie objęty jest ochroną danych w zakresie regulowanym przez przepisy prawa dotyczące prowadzenia oddziaływań wobec zjawiska przemocy w rodzinie. Efektywność oddziaływań, trwałość i jakość zmian w zakresie zachowania sprawców przemocy po ukończeniu programu poddane będzie ewaluacji i monitorowaniu sytuacji w środowisku rodzinnym pod kątem występowania zjawiska przemocy przez okres 3 lat.

- **Podstawowe treści realizowane w toku zajęć edukacyjnych i warsztatowych**

Program korekcyjno-edukacyjny obejmuje konieczne dla zmiany dotychczasowych przekonań i postaw, a dalej zachowań sprawców przemocy treści. Realizowana problematyka obejmuje:

- 1) utrwalone, będące fałszywymi sądy, stereotypy obecne w przestrzeni społeczno-kulturowej na temat ról społecznych, relacji i różnic międzypłciowych, które stanowią jeden z czynników wzmacniających i podtrzymujących dla stosowania przemocy; rozpoznawanie

osobistych stereotypowych przekonań przyczyniających się o stosowania przemocy w rodzinie;

2) postawa odpowiedzialności za podejmowane zachowania przemocowe, zjawisko wiktylizacji ofiar przemocy;

3) dynamika zjawiska przemocy, zniekształcenia poznawcze u sprawców przemocy, techniki, umiejętności służące zaniechaniu stosowania przemocy, rozpoznawanie zwiastunów negatywnego pobudzenia emocjonalnego, samokontrola;

4) rola alkoholu i innych środków psychoaktywnych, przekaz transgeneracyjny w stosowaniu przemocy w rodzinie;

5) komunikacja interpersonalna, zasady konstruktywnego porozumiewania się, zachowania asertywne, umiejętności wyrażania uczuć i adekwatnego rozpoznawania emocji u innych, rozwiązywanie konfliktów, kształtowanie wartościowych, uznanych społecznie postaw bez komponenty agresji;

6) uznane i pożądane społecznie wartości, normy i standardy zachowania, wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za jakość relacji interpersonalnych, kształtowanie uczuciowości i obowiązkowości w związkach z członkami rodziny;

7) przemoc seksualna, rozpoznawanie zachowań naruszających wolność seksualną partnera, nauka konstruktywnych relacji w związkach intymnych;

8) konstruktywne oddziaływania i metody opiekuńczo-wychowawcze, skutki zjawiska przemocy w rozwoju i funkcjonowaniu psychospołecznym dzieci wychowywanych w rodzinie z problemem przemocy, budowanie autorytetu rodzicielskiego i postaw rodzicielskich bez przemocy;

9) przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych; specyfika trudności w środowiskach rodzinnych z osobami starszymi czy niepełnosprawnymi i umiejętności radzenia sobie ze specyficznymi trudnościami towarzyszącymi opiece nad nimi.

10) przekazanie informacji dotyczących możliwości korzystania z innych form pomocy, w szczególności działań terapeutycznych.

- **Struktura programu korekcyjno-edukacyjnego**

Program korekcyjno-edukacyjny przeprowadzony będzie w toku jednorazowej edycji w roku 2019 w cotygodniowym cyklu spotkań w okresie do 6 miesięcy. Program obejmuje indywidualną diagnozę wstępną funkcjonowania w środowisku, kwalifikującą uczestników do

udziału w programie oraz 60 godzin zajęć grupowych. Diagnoza wstępna przeprowadzona będzie podczas indywidualnego spotkania ze specjalistą Działu Interwencji Kryzysowej MOPR. Podczas spotkania uczestnik zostanie zapoznany z warunkami Programu, a wyrażenie zgody na udział w programie potwierdzi podpisaniem kontraktu. Właściwe zajęcia programu korekcyjno-edukacyjnego odbywać się będą w formie wykładu - 30 godzin dydaktycznych oraz w formie zajęć warsztatowych - 30 godzin dydaktycznych, prowadzonych naprzemiennie. Po każdym z bloków tematycznych, uczestnicy będą mieli okazję zastosować nabytą wiedzę w praktyce dzięki warunkom jakie stwarza forma warsztatowa.

4. Monitoring i ewaluacja skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

Zarówno w czasie realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jak i po zakończeniu tychże, prowadzony będzie monitoring zjawiska przemocy w rodzinach odbiorców oddziaływań pomocowych zawartych w programie. Dla celów ewaluacji realizowanego celu programu korekcyjno-edukacyjnego pod uwagę brane będą opinie osób, figurujących jako ofiary przemocy ze strony uczestników programu, opinie osób monitorujących sytuację w rodzinie, tj. pracowników DIK lub pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie, właściwych dla miejsca zamieszkania rodziny, z uwzględnieniem subiektywnej oceny własnego funkcjonowania i jakości życia rodzinnego przez uczestników programu. Zostanie wykorzystana również współpraca z Policją, co umożliwi weryfikację danych zebranych w rodzinie na temat zgłoszeń i interwencji. Ewaluacja skutków wprowadzonej interwencji korekcyjno - edukacyjnej prowadzona będzie po zakończeniu oddziaływań programu, przez okres 3 lat (co 6 miesięcy). Informacje zwrotne pozwolą wzbogacić wiedzę specjalistów prowadzących oddziaływania korekcyjne wobec sprawców przemocy o konstruktywne i sprawdzone w praktyce metody zapobiegania przemocy w rodzinie.